

“El llibre de la història d'Espanya encara no s'ha obert”

MERITXELL GUMBAO

Neus Català és de les poques persones que poden comptar-se entre els supervivents del camp d'extermini nazi de Ravensbrück. L'Ajuntament de Rubí va retre-li un homenatge institucional el passat 24 d'octubre en reconeixement a tota una vida dedicada a lluitar contra el feixisme.

La seva participació a la resistència francesa la va portar fins a Ravensbrück. Com se sent una persona que sobreviu a aquesta experiència?

Hi ha un sentiment difús que comparteixen tots els deportats. Jo penso encara en el fet que jo he tornat i altres persones no, i em pregunto el perquè. Quan estàs en un lloc on et fan passar tantes desgràcies, et sents germana de les teves companyes i és molt dur veure-les morir. Després tornes i penses que potser tu et mereixies més la mort. És un sentiment que et queda dintre. T'has de sentir afortunada perquè encara ets aquí. Això és un regal que no té preu.

Per això és important explicar-ho...

És molt important, sobretot quan saps que moltes dones espanyoles van desaparèixer. És molt dur quan sents testimonis que et diuen que, de 250 dones que van sortir d'un camp d'extermini, només en van tornar cinc. Les dones van ser molt importants per a la resistència.

Vostè ha passat gran part de la seva vida explicant als altres experiències molt dures. Creu, per tant, en la importància d'extreure'n una lliçó?

La història no es pot perdre perquè, si no recordem el passat, què farem del present i el futur? És molt difícil cons-

“Hi ha un sentiment molt difús que comparteixen tots els deportats. Jo penso encara en el fet que jo he tornat i altres persones no, i em pregunto el perquè”

truir el futur si no recordem. Això precisament és el que s'ha negat als espanyols en general i més encara a Catalunya. Hi ha gent que diu que la història d'Espanya encara s'ha d'escriure. Jo crec que el llibre de la història d'Espanya encara no s'ha obert i no s'ha escrit, per tant, la veritable història.

D'aquesta història, vostè recorda especialment la República...

Espanya ha estat un poble molt abnegat. Els nois i noies marxaven al front per a donar la vida si calia, per a defensar aquella República que havia estat tan generosa i tan efímera perquè no la van deixar viure. I s'han de recordar coses molt positives de la República. Espanya va ser el primer país d'Europa on van tenir vot les dones durant aquell període. I a Rubí tenim les Escoles Ribas, que són obra de la República i són un veritable palau.

Neus Català ha viscut gairebé a tot arreu. Actualment viu al nord de París però també va passar uns anys a Rubí. Fins i tot conserva encara el seu pis de les Torres. Com ha trobat la ciutat a la seva tornada?

Hi ha unes places molt boniques, per exemple la de Montserrat Roig, amb un monument que se'l mereixia.

Com tots els deportats, va ser una dona excepcional. Em satisfà molt que precisament Rubí li reti homenatge perquè jo em sento rubinenca.

Com veu una dona que ha estat en un camp d'extermini els conflictes bèl·lics actuals?

La gent ha d'estar alerta. No podem permetre un atac dels EUA contra l'Iraq. Cada dia diuen que els volen atacar i, si encara no ho han fet, és perquè hi ha un moviment de repulsa. És curiós perquè els espanyols tenim l'experiència de Cuba i, tot i això, encara volem matar.

“Sóc una bohèmia”

Neus Català va néixer el 6 d'octubre del 1915 a la població de Els Guiamets, a la província de Tarragona. La seva lluita contra el feixisme dins de la resistència francesa va provocar la seva deportació al camp d'extermini de Ravensbrück, on van morir més de 92.000 persones. Ha viscut a Rubí i actualment resideix al nord de París. En aquests moments, està col·laborant en una obra de teatre sobre la vida de les dones deportades titulada “Les reines”. Es preveu que el muntatge s'estreni el juny del 2003 a Ravensbrück.